DOMSTOLENS DOM
av den 9 juli 1987*

Mål 356/85

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren Henri Étienne, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Georges Kremlis, kommissionens rättstjänst, båtiment Jean Monnet, Kirchberg,

sökande,

stödd av

Frankrike, företrätt av Gilbert Guillaume, i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Frankrikes ambassad, 9, boulevard Prince-Henri,

intervenient,

mot

Belgien, företrätt av utrikesministern, i sin tur företrädd av Robert Hoebaer, direktör vid ministeriet för utrikesfrågor, utrikeshandel och samarbete med utvecklingsländerna, biträdd av Jacques Delbeke, rådgivare vid finansministeriet, med delgivningsadress i Luxemburg hos Belgiens ambassad, 4, rue des Girondins,

svarande.

Talan avser fastställelse av att Belgien underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 95 i EEG-fördraget genom att tillämpa en högre mervärdesskattesats på viner av färska druvor, som är en importvara, än på öl, som är en inhemskt producerad vara.

* Rättegångsspråk: franska.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden Mackenzie Stuart, avdelningsordförandena T. F. O'Higgins och F. Schockweiler samt domarna G. Bosco, O. Due, U. Everling, K. Bahlmann, R. Joliet och J. C. Moitinho de Almeida,

generaladvokat: J. L. da Cruz Vilaça,

justitiesekreterare: byrådirektören B. Pastor,

som beaktat förhandlingsrapporten och vad som förekommit vid den muntliga förhandlingen den 17 december 1986, och

som hört generaladvokatens förslag till avgörande, framlagt vid sammanträde den 26 februari 1987,

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Genom ansökan, som inkom till domstolens kansli den 19 november 1985, har Europeiska gemenskapernas kommission enligt artikel 169 i EEG-fördraget väckt talan i syfte att få fastställt att Belgien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 95 i EEG-fördraget genom att tillämpa en högre mervärdesskattesats på viner av färska druvor, som är en importvara, än på öl, som är en inhemskt producerad vara.

2 Genom beslut av den 29 april 1986 beviljades Frankrike tillstånd att intervenera till stöd för kommissionens yrkanden.

3 Det framgår av handlingarna att vissa drycker när de levereras för inhemsk konsumtion, särskilt viner av färska druvor, enligt den lagstiftning som gäller i Belgien sedan den 1 januari 1983 omfattas av en mervärdesskatt på 25 %. Den mervärdesskatt som gäller vid leverans av öl som är avsett för inhemsk konsumtion är däremot 19 %. Eftersom Belgien inte producerar vin men har en betydande inhemsk ölproduktion förefaller det som om den högsta skattebördan lagts på den vara vars inhemska efterfrågan nästan helt täcks av import, medan det på den vara för vilken det finns en betydande inhemsk tillverkning lagts en lägre skattebörda.

4 För detaljerna i den ifrågavarande belgiska lagstiftningen, rättegångens förlopp och parternas grunder och argument hänvisas till förhandlingsrapporten. Handlingarna i målet i dessa delar återges i det följande endast i den mån domstolens argumentation kräver det.

5 Eftersom kommissionen grundat sin talan på uppfattningen att vin och öl är konkurrerande varor i den mening som avses i artikel 95 andra stycket i fördraget, som behandlar interna skatter eller avgifter av protektionistisk art, skall denna bestämmelses räckvidd först fastställas.

6 Det följer av domstolens fasta rättspraxis att artikel 95 i sin helhet har till syfte dels att säkerställa den fria rörligheten för varor mellan medlemsstaterna under normala konkurrensförhållanden genom avskaffande av varje form av skydd som kan följa av en diskriminerande tillämpning av interna skatter eller avgifter i förhållande till varor från andra medlemsstater, och dels att garantera att de interna skatterna eller avgifterna är fullständigt neutrala när det gäller konkurrensen mellan inhemska varor och importerade varor.

7 I detta perspektiv har artikel 95 andra stycket mera exakt till syfte att hindra varje form av indirekt skattemässigt skydd i förhållande till importerade varor, som utan att vara liknande inhemska varor i den mening som anges i första stycket, ändå delvis, indirekt eller potentiellt konkurrerar med vissa av dessa inhemska varor.

8 Parterna är oeniga om tillämpningen av dessa kriterier på den belgiska lagstiftningen i fråga. Oenigheten gäller å ena sidan i vilken omfattning det föreligger ett konkurrensförhållande mellan öl och vin, och å andra sidan om det ifrågavarande skattesystemet har karaktären av skydd.

Konkurrensförhållandet mellan vin och öl

9 När det gäller konkurrensförhållandet mellan vin och öl har kommissionen hävdat att alla viner av färska druvor måste anses konkurrera med öl i den mening som anges i artikel 95 andra stycket i fördraget. Den belgiska regeringen har å sin sida gjort gällande att – med tanke på de skillnader som finns vad gäller kvalitet och pris mellan viner – endast billiga lätta viner konkurrerar med öl.

10 Det skall härvid anmärkas att domstolen i sina domar av den 27 februari 1980 och den 12 juli 1983 i målet 170/78, Kommissionen mot Förenade kungariket (Rec. 1980, s. 417 och Rec. 1983 s. 2265) uttalat att vin och öl till viss grad fyller samma behov och att de därför delvis kan bytas ut mot varandra. Domstolen har i dessa domar klargjort att konkurrensförhållandet mellan öl, som är en populär dryck som konsumeras i vida kretsar, och vin, med tanke på de stora skillnaderna i kvalitet och därmed i pris mellan viner, måste avgöras med utgångspunkt från de viner som är lättast att få tillgång till för den stora allmänheten, dvs. i regel de lättaste och billigaste vinerna, och att det alltså är på detta förhållande som en skattejämförelse bör bygga.

11 Dessa överväganden är också tillämpliga i detta fall, eftersom det av handlingarna inte framgår att den belgiska marknaden skulle vara så speciell att det kan motivera en annan bedömning. Följaktligen har endast de viner som dricks mest och som i allmänhet utgör de billigaste vinerna tillräckligt många egenskaper gemensamma med öl för att utgöra ett alternativ för konsumenten, och de kan därför anses stå i ett konkurrensförhållande till öl i den mening som avses i artikel 95 andra stycket.

Skattesystemets karaktär av skydd

12 När det gäller frågan om ifrågavarande skattesystems karaktär av skydd bygger kommissionen och den franska regeringen sin uppfattning på att, om det väl fastställts att två varor konkurrerar med varandra, så strider varje skillnad i skattesats, då den tillämpas på samma beräkningsunderlag, i detta fall varans värde, mot artikel 95 andra stycket i fördraget utan att det är nödvändigt att i övrigt ta hänsyn till vilken inverkan denna skillnad i skatt har på detaljhandelspriset och därmed på konsumentens val.

13 Enligt den belgiska regeringen å andra sidan förutsätter tillämpningen av artikel 95 andra stycket till skillnad från artikel 95 första stycket att ett ytterligare villkor är uppfyllt, nämligen att skillnaden i skattepålaga skall anses ha en skyddande verkan som gynnar inhemska varor. De eventuella verkningarna av skatten eller avgiften i fråga måste därför bedömas ur ekonomisk synpunkt.

14 Domstolen slog i sin dom av den 27 februari 1980 i målet 168/78, Kommissionen mot Frankrike (Rec. s.347) fast att medan bedömningskriteriet i artikel 95 första stycket består av en jämförelse mellan skattepålagor, vare sig det gäller procentsats, beräkningsunderlag eller andra tillämpningsbe-

stämmelser, grundar sig andra stycket på ett mer allomfattande kriterium – med hänsyn till svårigheten att göra tillräckligt precisa jämförelser mellan de ifrågavarande varorna – nämligen ett internt skatte- och avgiftssystems skyddande karaktär.

15 Det följer härav att bedömningen av om en viss skattepålaga är förenlig med artikel 95 andra stycket skall göras med hänsyn till denna pålagas inverkan på konkurrensförhållandet mellan varorna i fråga. Den avgörande frågan går därför ut på om denna pålaga är sådan att den kan inverka på den relevanta marknaden genom att minska den potentiella konsumtionen av de importerade varorna till förmån för konkurrerande inhemska varor.

16 Följaktligen kan man vid bedömningen av om det faktiskt föreligger en skyddande verkan inte bortse från den skillnad som finns när det gäller försäljningspriset på öl respektive det vin som konkurrerar med öl. Den belgiska regeringen har i detta avseende uppgett att priset på en liter öl, inklusive alla skatter, i genomsnitt uppgår till 29,75 belgiska franc, medan motsvarande pris på en liter ordinärt vin ligger på omkring 125 belgiska franc, dvs. fyra gånger mer än priset på öl, vilket motsvarar en prisskillnad på 95,25 belgiska franc per liter. Den belgiska regeringen har härav dragit den slutsatsen att det, även om man tillämpar samma mervärdesskattesats på de båda produkterna, så skulle prisskillnaden mellan dem ändå förbli betydande; en minskning av denna skillnad skulle bli så försumbar att den inte skulle påverka konsumenternas val.

17 Kommissionen har mot detta invänt att två namngivna belgiska affärsrörelser säljer de billigaste vinerna till 61 belgiska franc per liter, inklusive skatter. Den belgiska regeringen har inte bestritt denna siffra men har preciserat, enligt de uppgifter som den fått från en av dessa affärsrörelser, att försäljningen av viner som kostar mindre än 80 belgiska franc, bland vilka ingår viner i plastdunkar på 5 liter och viner som är avsedda för matlagning, endast utgör omkring 15,6 % av den totala vinförsäljningen. Enligt den belgiska regeringen bör sådana viner snarare jämföras med vanligt öl som säljs för 17 belgiska franc per liter.

18 Med tanke på dessa anmärkningar måste det konstateras att kommissionen inte har visat att prisskillnaden mellan jämförbara öl- och vinkvaliteter är så liten att skillnaden på 6 % mellan mervärdesskattesatserna för de båda produkterna kan påverka konsumentens beteende. Kommissionen har alltså inte visat att denna skillnad har en skyddande verkan som gynnar öl avsett för inhemsk konsumtion.

19 Det följer inte heller av de siffror som kommissionen lagt fram om en jämförande utveckling av öl- och vinkonsumtionen att det föreligger någon skyddande verkan. Kommissionen har härvid konstaterat att konsumtionen av öl i Belgien nådde en topp under 1973 och sedan har minskat. Vinkonsumtionen har däremot tredubblats under de senaste tjugo åren; från 1980 och framåt har dock ökningen av vinkonsumtionen gått långsammare och planat ut under 1982 och 1983.

20 Även om den allmänna utvecklingen av konsumtionen av produkterna i fråga framgår av siffrorna, är det inte möjligt att av dem med säkerhet fastställa att det finns ett orsakssammanhang mellan den utveckling som beskrivs och införandet 1977 av en högre mervärdesskattesats för vin. Kommissionen kan därför inte med framgång åberopa dessa siffror för att stödja sin uppfattning att ökningstakten när det gäller vinkonsumtionen bromsades och slutligen stannade upp på grund av införandet av en högre mervärdesskattesats för vin. Denna uppfattning tycks inte heller överensstämma med den omständighet som framhållits av den belgiska regeringen och som inte bestritts av kommissionen, nämligen att den mervärdesskattesats som tillämpades på öl mellan 1978 och 1983 ökade vid tre tillfällen utan att dessa ändringar av skattesatsen på medellång sikt haft någon återhållande effekt på ölkonsumtionen till förmån för konsumtionen av vin.

21 Härav följer att kommissionen inte har styrkt att skattesystemet i fråga har en skyddande verkan. Talan skall följaktligen ogillas.

Rättegångskostnader

22 I enlighet med artikel 69.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Europeiska gemenskapernas kommission och Frankrike, som är intervenient, har tappat målet skall de solidariskt ersätta rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

följande dom:

1) **Talan ogillas.**

2) **Europeiska gemenskapernas kommission och Frankrike skall solidariskt bära rättegångskostnaderna.**

Mackenzie Stuart O'Higgins Schockweiler Bosco

Due Everling Bahlmann Joliet Moitinho de Almeida

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 9 juli 1987.

P. Heim
Justitiesekreterare

A. J. Mackenzie Stuart
Ordförande